PREZIDENT MAKTABLARIDA STRATEGIK BOSHQARUVNING TASHKILIY PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI

Allanazarova Dilnoza Saidovna,
Buxoro shahridagi Prezident maktabi direktori
allanazarovadilnoza701@gmail.com

Maqolada Prezident maktablarida strategik boshqaruvni ta’lim natijadorligi bilan bog‘lashning tashkiliy-pedagogik shart-sharoitlari nazariy va ilmiy-uslubiy jihatdan tahlil qilingan. Tizimli, faoliyatga yo‘naltirilgan, vaziyatli va refleksiv yondashuvlar asosida strategik maqsadlar, pedagogik hamkorlik, kasbiy rivojlanish, individual ta’lim hamda ichki monitoringning o‘zaro aloqasi ochib berilgan. Strategik boshqaruv va ta’lim natijadorligiga mualliflik ta’riflari taklif etilgan. Maktab rivojlanishini boshqarishda maqsadlarning kelishilganligi, pedagoglarning qaror qabul qilishdagi ishtiroki va baholash dalillarining sifatini ta’minlashga qaratilgan metodik mexanizmlar asoslangan.

Kalit so‘zlar: *Prezident maktabi, strategik boshqaruv, ta’lim natijadorligi, tashkiliy-pedagogik shart-sharoit, pedagogik liderlik, kasbiy hamkorlik, individual ta’lim, refleksiv monitoring.*

ОРГАНИЗАЦИОННО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ В ПРЕЗИДЕНТСКИХ ШКОЛАХ

В статье в теоретическом и научно-методическом аспектах проанализированы организационно-педагогические условия обеспечения взаимосвязи стратегического управления и результативности образования в Президентских школах. На основе системного, деятельностного, ситуационного и рефлексивного подходов раскрыта взаимосвязь стратегических целей, педагогического сотрудничества, профессионального развития, индивидуализированного обучения и внутреннего мониторинга. Предложены авторские определения стратегического управления и результативности образования. Обоснованы методические механизмы, направленные на обеспечение согласованности целей, участия педагогов в принятии решений и качества данных оценивания при управлении развитием школы.

Ключевые слова: *Президентская школа, стратегическое управление, результативность образования, организационно-педагогические условия, педагогическое лидерство, профессиональное сотрудничество, индивидуализированное обучение, рефлексивный мониторинг.*

ORGANIZATIONAL AND PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR STRATEGIC MANAGEMENT IN PRESIDENTIAL SCHOOLS

The article presents a theoretical and methodological analysis of the organizational and pedagogical conditions for linking strategic management to educational effectiveness in Presidential Schools. Drawing on systemic, activity-oriented, situational, and reflective approaches, it explores the interrelationships among strategic goals, teacher collaboration, professional development, individualized learning, and internal monitoring. The author proposes definitions of strategic management and educational effectiveness. Methodological mechanisms are substantiated to ensure alignment of goals, teachers’ participation in decision-making, and the quality of assessment evidence in managing school development.

Keywords: *Presidential School, strategic management, educational effectiveness, organizational and pedagogical conditions, pedagogical leadership, professional collaboration, individualized learning, reflective monitoring.*

Kirish. Prezident maktablarida ta’lim natijadorligini oshirish masalasi maktabning rivojlanish maqsadlarini darsdagi real pedagogik jarayonlar bilan muvofiqlashtirishni talab etadi. O‘quvchilarning murakkab muammolarni tahlil qilishi, bilimlarni turli vaziyatlarda qo‘llashi va mustaqil izlanishi uchun ta’lim mazmuni bilan bir qatorda uni tashkil etish sharoitlari ham ahamiyatlidir. Shu sababli strategik boshqaruvning pedagogik qiymati qabul qilingan rejalar soni orqali emas, ularning o‘qitish va o‘rganish jarayonida qanday o‘zgarishlar hosil qilishi orqali baholanishi lozim.

Mavzuning dolzarbligi. Prezident maktablarida strategik boshqaruvni amalga oshirishga xizmat qiluvchi tashkiliy-pedagogik shart-sharoitlarni nazariy asoslash va ularni o‘zaro bog‘langan metodik tizim sifatida tavsiflashdan iborat. Tahlilda tushunchalarni qiyoslash, ilmiy manbalarni mazmunan umumlashtirish

va pedagogik modellashtirish usullaridan foydalaniladi. Xalqaro manbalardan olingan g‘oyalar maktab muhitiga moslashtirish uchun nazariy tayanch sifatida qo‘llanadi.

Tadqiqot muammosi strategik maqsadlar bilan kundalik pedagogik qarorlar o‘rtasidagi aloqani ta’minlashda namoyon bo‘ladi. Rivojlanish rejasida belgilangan vazifa o‘qituvchining dars maqsadi, baholash mezoni va kasbiy ehtiyoji bilan bog‘lanmasa, uning amaliy ta’siri cheklanishi mumkin. Mazkur bog‘liqlikni ta’minlash boshqaruvning tashkiliy imkoniyatlari va pedagogik mexanizmlarini birgalikda tahlil qilishni taqozo etadi.

Ta’lim muassasasi ochiq ijtimoiy-pedagogik tizim sifatida tashqi talablar, jamoaning kasbiy salohiyati va o‘quvchilar ehtiyojlari o‘rtasidagi munosabatlar asosida rivojlanadi. Tizimli yondashuvda boshqaruv qarori alohida tadbir doirasida emas, ta’lim mazmuni, metodlari, resurslari va baholashiga ko‘rsatadigan ta’siri bilan tahlil qilinadi. Masalan, tadqiqotchilik faoliyatini kengaytirish vazifasi laboratoriya imkoniyatlari, pedagoglarning metodik tayyorgarligi va o‘quvchi ishlarini baholash mezonlari bilan muvofiqlashtirilishi kerak. Ushbu unsurlardan birining yetarlicha rivojlanmaganligi umumiy maqsadga erishishni qiyinlashtiradi.

Tadqiqot metodologiyasi. Prezident maktablarida strategik boshqaruv — o‘quvchilarning barqaror ta’limiy rivojlanishini ta’minlash maqsadida maktabning istiqbolli maqsadlari, pedagogik faoliyati va resurslarini dalillarga asoslangan qarorlar hamda uzluksiz qayta aloqa orqali muvofiqlashtirish jarayonidir. Ta’rifda istiqbollilik boshqaruvning yo‘nalishini, muvofiqlashtirish uning mexanizmini, o‘quvchi rivojlanishi esa pedagogik mazmunini ifodalaydi.

Ta’lim natijadorligiga quyidagi mualliflik ta’rifi taklif etiladi: ta’lim natijadorligi — o‘quvchining dastlabki imkoniyatlari va ta’lim sharoitlarini hisobga olgan holda, bilimni anglash, amalda qo‘llash, mustaqil fikrlash va o‘z o‘rganishini boshqarishida kuzatiladigan mazmunli rivojlanishdir. Bunday yondashuv baholashni yakuniy o‘zlashtirish bilan birga o‘quvchining o‘sish dinamikasiga ham qaratish imkonini beradi. Yuqori natija qayd etilganining o‘zi boshqaruv ta’sirini to‘liq izohlamaydi; o‘quvchining avvalgi tayyorgarligi va unga berilgan pedagogik yordam ham tahlil qilinishi zarur.

Tashkiliy-pedagogik shart-sharoitlar — strategik maqsadlarni o‘qitish amaliyotiga tatbiq etish uchun boshqaruv munosabatlari, resurslar, kasbiy hamkorlik va rivojlantiruvchi ta’lim muhitining o‘zaro muvofiqligini ta’minlaydigan omillar majmuidir. Shart-sharoit faqat moddiy imkoniyatni anglatmaydi. Pedagogning mustaqil qaror qabul qilish vakolati, jamoadagi ishonch va tahlil uchun ajratilgan vaqt ham uning tarkibiga kiradi.

Vaziyatli yondashuv strategik yechimlarni muayyan maktabning ehtiyojlariga moslashtirishga xizmat qiladi. Bir maktabda samara bergan mexanizm boshqa jamoada o‘zgarishsiz qo‘llanganda bir xil natija berishi kafolatlanmaydi. Shu bois maqsadlar umumiy bo‘lishi mumkin, ammo ularga erishish vositalari pedagoglar tayyorgarligi, o‘quvchilar ehtiyojlari va mavjud resurslarga muvofiq tanlanadi. Faoliyatga yo‘naltirilgan yondashuv esa har bir strategik vazifani bajariladigan pedagogik harakatlar bilan ifodalashni talab qiladi. Refleksiv yondashuv mazkur harakatlarning natijasini tahlil qilish va asoslangan o‘zgartish kiritish imkonini yaratadi.

Mavzuga doir adabiyotlar tahlili. Strategik boshqaruvning muhim sharti maktab jamoasi tomonidan anglangan va qabul qilingan umumiy maqsaddir. Maqsadni belgilash jarayonida o‘quvchilarning o‘rganishidagi qiyinchiliklar, pedagoglarning kuzatuvlari va maktabning mavjud imkoniyatlari birgalikda tahlil qilinadi. Bunda strategiya tayyor hujjatni jamoaga yetkazish bilan cheklanmay, rivojlanishning pedagogik mazmunini muhokama qilish orqali shakllantiriladi. O‘qituvchi maqsadning zaruratini anglaganida o‘z darsini mazkur yo‘nalishga muvofiq rejalashtirish uchun mazmunli asosga ega bo‘ladi.

Marko Kuls va Luiza Stollning OECD doirasidagi tahlili maktabni o‘rganuvchi tashkilot sifatida ko‘rish uchun nazariy tayanch beradi. Unda o‘quvchilar ta’limiga qaratilgan umumiy qarash, xodimlarning uzluksiz o‘rganishi, jamoaviy hamkorlik, izlanish madaniyati va bilim almashish tizimlari o‘zaro bog‘langan yo‘nalishlar sifatida ko‘rsatiladi. Mazkur g‘oyadan kelib chiqib, Prezident maktablarida strategik boshqaruvni jamoaning o‘z tajribasini tahlil qilib, yangi bilim hosil qilish qobiliyati bilan bog‘lash mumkin. Bu moslashtirish maqolaning mualliflik talqini bo‘lib, xorijiy modelning mahalliy sharoitda avtomatik samara berishini anglatmaydi.

O‘rganuvchi maktab muhitiga mualliflik ta’rifi sifatida quyidagi ifoda taklif etiladi: o‘rganuvchi maktab muhiti — pedagoglar va rahbarlar o‘z faoliyatiga oid dalillarni birgalikda tahlil qilib, kasbiy bilimni amaliy qarorlarga aylantiradigan hamkorlik muhitidir. Uning asosiy belgisi axborotning ko‘pligi emas, axborotdan dars sifatini yaxshilash uchun foydalanish imkoniyatidir. Masalan, o‘quvchilarning yozma ishlarida dalillash qiyinchiligi aniqlansa, jamoa bu holatni umumiy metodik muammo sifatida o‘rganishi va fanlar kesimida muvofiq topshiriqlar ishlab chiqishi mumkin.

Maqsadlarning kelishilganligi tashkiliy jihatdan vazifalar, vakolatlar va axborot almashinuvi tartibining aniqligiga tayanadi. Har bir ustuvor vazifa uchun mas’ul shaxslar, zarur resurslar, amalga oshirish usuli va natijani kuzatish manbalari belgilanadi. Shu bilan birga, pedagogik harakatlarni tanlashda o‘qituvchining kasbiy mustaqilligi saqlanadi. Umumiy maqsad va mustaqil metodik qaror o‘rtasidagi muvozanat jamoada tashabbuskorlikni qo‘llab-quvvatlashga xizmat qiladi.

Strategik muvofiqlik deganda maktab maqsadi, pedagogning darsdagi faoliyati va o‘quvchining kutilayotgan rivojlanishi o‘rtasidagi mazmunli aloqadorlik tushuniladi. Ushbu mualliflik tushunchasi rejalashtirishda har bir tadbirning ta’limiy vazifasini tekshirish imkonini beradi. Agar tadbirning o‘quvchi o‘rganishiga qanday hissa qo‘shishi ochiq ifodalanmasa, uning strategiyadagi o‘rni qayta ko‘rib chiqilishi lozim. Natijada maktab rivojlanish rejasi o‘zaro bog‘lanmagan tadbirlar yig‘indisidan maqsadga yo‘naltirilgan pedagogik harakatlar tizimiga aylanishi mumkin.

Pedagogik liderlik strategik maqsadlarni dars mazmuni va o‘qitish sifati bilan bog‘lashga xizmat qiladi. OECDning ta’limdagi liderlikka oid sharhida o‘qitish va o‘rganishga qaratilgan rahbarlik hamda muassasaning kundalik faoliyatini ta’minlovchi ma’muriy rahbarlik vazifalari farqlanadi. Maqolada ushbu qarashdan kelib chiqib, rahbarning tashkiliy qarorlari pedagogik jarayon uchun qanday imkoniyat yaratishiga e’tibor qaratiladi. Darslarni tahlil qilish, o‘qituvchiga qayta aloqa berish va hamkorlikka vaqt ajratish shunday imkoniyatlar sifatida talqin etiladi.

Mualliflik nuqtai nazaridan, pedagogik liderlik — jamoaning kasbiy salohiyatini o‘quvchilarning o‘rganishini yaxshilashga yo‘naltirish, pedagogik qarorlarni asoslash va hamkorlikdagi mas’uliyatni rivojlantirish jarayonidir. U faqat rahbarning shaxsiy faolligini emas, pedagoglarning tajribasidan foydalanish va ularning tashabbusini qo‘llab-quvvatlashni ham qamrab oladi. Metodik muammolarni hal qilishda fan o‘qituvchilari, psixolog va rahbariyatning turli bilimlari bir-birini to‘ldirishi mumkin.

Taqsimlangan liderlikni amalga oshirishda vakolatlarning aniqligi muhim. Muayyan vazifani pedagogga topshirish uni bajarish uchun qaror qabul qilish imkoniyati, vaqt va zarur resurs bilan ta’minlanganda mazmun kasb etadi. Aks holda mas’uliyatning taqsimlanishi qo‘shimcha yuklamaga aylanishi mumkin. Shu bois hamkorlik tuzilmasida kim qanday qaror qabul qilishi, qaysi masalalar birgalikda muhokama qilinishi va kelishmovchiliklar qanday hal etilishi oldindan belgilanadi.

Kasbiy hamkorlik dars rejalarini birgalikda ishlab chiqish, o‘quvchi ishlarini muhokama qilish va baholash mezonlarini muvofiqlashtirish orqali tashkil etiladi. Masalan, o‘quvchining tadqiqot ishini baholashda dalilning ishonchliligi, xulosaning asoslanganligi va mustaqil ishlash belgilarini pedagoglar birgalikda talqin qiladi. Bunday muhokama baholashdagi subyektiv farqlarni aniqlashga va o‘quvchiga beriladigan tavsiyalarning mazmunini yaxshilashga xizmat qiladi.

Olingan natijalar va ularning tahlili. Psixologik xavfsizlik hamkorlikning pedagogik sharti hisoblanadi. Pedagog o‘z darsidagi qiyinchilikni ochiq ayta olishi, yordam so‘rashi va yangi usulni muhokama qilishi uchun ishonch muhiti zarur. Metodik kuzatuvning maqsadi oldindan kelishilsa va qayta aloqa aniq faoliyatga qaratilsa, tahlil kasbiy o‘rganish vositasiga aylanadi. Bunda o‘qituvchining shaxsiga baho berishdan ko‘ra, o‘quvchilar qaysi topshiriqda qiynalgani va qanday yordamga ehtiyoj sezganini o‘rganish metodik jihatdan samaraliroqdir.

Kasbiy hamkorlikning barqarorligi uchun uni maktab ish tartibiga kiritish zarur. Jamoaviy tahlilga ajratilgan vaqt, muhokamaning aniq maqsadi va keyingi harakatga kelishuv hamkorlikni amaliy jarayonga aylantiradi. Har bir uchrashuv yakunida sinab ko‘riladigan pedagogik yechim va uni kuzatish usuli belgilanishi maqsadga muvofiq. Shunday tartib strategik qarorlarni pedagoglarning kundalik tajribasi bilan bog‘laydi.

Pedagoglarning kasbiy rivojlanishi strategik boshqaruvning ta’lim natijadorligiga ta’sir etuvchi vositalaridan biri sifatida qaraladi. Education Endowment Foundationning samarali kasbiy rivojlanishga oid qo‘llanmasida maqsad belgilash, oldingi bilimga qayta murojaat qilish, qayta aloqa va harakatni rejalashtirish kabi mexanizmlarga e’tibor qaratiladi. Ushbu yondashuv asosida maktabda kasbiy o‘rganishni pedagogning aniq metodik ehtiyojiga bog‘lash taklif etiladi. Kurs yoki seminarda ishtirok etishdan keyin yangi usulning darsda qo‘llanishi va unga oid dalillarning tahlil qilinishi muhim hisoblanadi.

Mualliflik talqinida, strategik kasbiy rivojlanish — pedagogning individual metodik ehtiyojlarini maktabning ta’limiy ustuvorliklari bilan bog‘lab, yangi bilimni dars amaliyotida sinash va refleksiv tahlil qilish orqali takomillashish jarayonidir. Bu ta’rif kasbiy rivojlanishni uzluksiz harakat sifatida ko‘rish imkonini beradi. Pedagog yangi usulni tanlaydi, uni qo‘llash uchun tayyorlanadi, o‘quvchi faoliyatini kuzatadi va keyingi dars uchun o‘zgartish kiritadi.

Kasbiy ehtiyojlarni aniqlashda o‘qituvchining o‘zini baholashi, dars kuzatuvi va o‘quvchi ishlari tahlili birgalikda qo‘llanadi. O’quvchilarning yechimni tushuntirishda qiynalishi pedagog uchun savol berish va dalillashni o‘rgatish usullarini takomillashtirishga asos bo‘lishi mumkin. Mentorlikda esa tayyor tavsiya

berish bilan birga, pedagogni o‘z qarori sabablarini tahlil qilishga yo‘naltiruvchi savollardan foydalanish maqsadga muvofiq. Shu tariqa kasbiy yordam mustaqil metodik fikrlashni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Individual ta’lim sharoitlari o‘quvchilarning tayyorgarligi, qiziqishi va o‘rganish sur’atidagi farqlarni hisobga olishni talab etadi. Prezident maktablari kontekstida yuqori o‘quv salohiyatiga ega o‘quvchilarning ham ayrim fanlar yoki ko‘nikmalar bo‘yicha qo‘shimcha yordamga ehtiyoji bo‘lishi mumkinligi metodik rejalashtirishda e’tiborga olinishi lozim. Topshiriqni murakkablashtirish bilan birga, fikrlash bosqichlarini tushuntirish, namuna ko‘rsatish va asta-sekin mustaqillikka o‘tish vositalari qo‘llanadi.

Mualliflik ta’rifiga ko‘ra, individual ta’lim trayektoriyasi — o‘quvchining joriy tayyorgarligi, qiziqishi va rivojlanish ehtiyojlariga muvofiq maqsad, topshiriq, pedagogik yordam hamda qayta aloqaning moslashtirib boriladigan yo‘nalishidir. U o‘quvchini o‘zgarmas toifaga ajratishni anglatmaydi. Diagnostika natijasi o‘zgarganida topshiriq va yordam shakli ham qayta ko‘rib chiqiladi. O‘quvchining o‘zi maqsadni tushunishi va o‘z rivojlanishi haqida fikr bildirishi trayektoriyaning pedagogik qiymatini oshiradi.

Tadqiqotchilik va loyihaviy faoliyatni boshqarishda fanlararo muvofiqlik ham ahamiyatlidir. O’quvchi muammo qo‘yadi, ma’lumot tanlaydi, dalillarni tahlil qiladi va xulosasini himoya qiladi. Maktab esa bu jarayon uchun pedagogik maslahat, resurs va tushunarli baholash mezonlarini ta’minlaydi. Bunday shart-sharoitlar strategik maqsadni o‘quvchining konkret o‘quv harakatiga aylantirish imkonini yaratadi.

Strategik boshqaruvda monitoring ma’lumot yig‘ishdan tashqari, pedagogik qarorlarni asoslash vazifasini bajaradi. O‘quvchi ishlari, dars kuzatuvlari, so‘rovnomalar va o‘qituvchining refleksiv qaydlari birgalikda tahlil qilinganda muammoning turli jihatlari ochiladi. Bir manbaga tayanish esa vaziyatni tor talqin qilishga olib kelishi mumkin. Masalan, yakuniy natijaning pasayishi o‘quv mazmunini tushunmaslik, topshiriq shartining noaniqligi yoki vaqtni boshqarish qiyinchiligi bilan bog‘liq bo‘lishi mumkin. Boshqaruv yechimi sababni aniqlashga muvofiq tanlanadi.

Refleksiv monitoringga mualliflik ta’rifi quyidagicha ifodalanadi: refleksiv monitoring — ta’lim jarayoniga oid dalillarni yig‘ish, ularni ishtirokchilar bilan mazmunan tahlil qilish va pedagogik harakatlarga asoslangan o‘zgartish kiritishning uzluksiz jarayonidir. Unda ma’lumotning ishonchliligi, talqinning asoslanganligi va qarorning bajarilishi o‘zaro bog‘lanadi. Raqamli vosita ma’lumotni tartiblashni yengillashtirishi mumkin, ammo natijaning pedagogik ma’nosini anglash o‘qituvchi va rahbarning kasbiy mulohazasini talab qiladi.

Baholashda shart-sharoitning yaratilganligi, pedagogik amaliyotning o‘zgarishi va o‘quvchi rivojlanishi alohida tahlil qilinishi maqsadga muvofiq. Hamkorlik uchun vaqt ajratilgani tashkiliy belgi bo‘lsa, jamoaning o‘quvchi ishlari asosida darsni o‘zgartirishi amaliyot belgisidir. O‘quvchining mustaqil dalillashi yoki bilimni yangi vaziyatda qo‘llashi esa ta’lim natijasini ifodalaydi. Ushbu farqlash faoliyatning bajarilganligini uning pedagogik ta’siri bilan aralashtirib yubormaslikka yordam beradi.

Education Endowment Foundationning maktabda o‘zgarishlarni amalga oshirishga oid qo‘llanmasida joriy etish izlanish, tayyorgarlik, amalga oshirish va barqarorlashtirishni qamrab oluvchi jarayon sifatida tavsiflanadi. Maqolada bu g‘oya Prezident maktablari uchun muammoni tashxislash, jamoaviy kelishuvga erishish, pedagogik yechimni sinash va natijalarga muvofiq tuzatish kiritish mexanizmiga moslashtiriladi. Moslashtirishda yechimning asosiy pedagogik mazmuni saqlanishi, tashkiliy shakli esa maktab imkoniyatlariga muvofiqlashtirilishi taklif etiladi.

Metodik jihatdan strategik o‘zgarishni cheklangan o‘quv faoliyatida sinash va unga oid dalillarni muhokama qilish maqsadga muvofiq. Masalan, mustaqil fikrlashni rivojlantiruvchi topshiriq joriy etilganda o‘quvchilarning javoblari, pedagogning kuzatuvi va o‘quvchi fikri tahlil qilinadi. Natija kutilganidek bo‘lmasa, topshiriq mazmuni, yordam darajasi yoki baholash mezoni qayta ko‘rib chiqiladi. Usulni kengaytirish haqidagi qaror shu tahlilga tayanadi.

Resurslarni rejalashtirishda pedagoglarning vaqt imkoniyati va mavjud yuklamasi hisobga olinishi kerak. Yangi vazifani kiritish bilan birga, qaysi kam ahamiyatli faoliyatni qisqartirish mumkinligi muhokama qilinadi. Axborot almashinuvining soddaligi, ma’lumotlarga mas’ul munosabat va o‘quvchi haqidagi axborotdan pedagogik yordam maqsadida foydalanish monitoringning ishonchliligini ta’minlaydi. Shu tariqa strategik boshqaruv maktabning tahlil qilish va o‘z faoliyatini asosli ravishda o‘zgartirish qobiliyatiga tayanadi.

Mualliflik xulosasi va ilmiy uslubiy tavsiyalar. Nazariy tahlil asosida Prezident maktablarida strategik boshqaruvning tashkiliy-pedagogik shart-sharoitlarini o‘zaro bog‘langan tizim sifatida talqin qilish taklif etiladi. Mazkur tizimda umumiy maqsad boshqaruv yo‘nalishini belgilaydi, kasbiy hamkorlik yechimlarni ishlab chiqishga xizmat qiladi, individual ta’lim o‘quvchi ehtiyojlariga javob beradi, refleksiv monitoring esa qarorlarni qayta ko‘rib chiqish uchun dalil yaratadi. Ularning birgalikda ishlashi strategik rejaning dars amaliyoti bilan bog‘lanishiga sharoit hozirlaydi.

Muallifning asosiy xulosasi shundan iboratki, strategik boshqaruvning pedagogik qiymati maktab jamoasining o‘quvchi rivojlanishiga oid dalillarni umumiy maqsad va amaliy harakatlar bilan bog‘lay olishida namoyon bo‘ladi. Shu bois boshqaruv modelini takomillashtirishda rejalashtirish tartibini yangilash bilan birga, pedagoglarning hamkorlikda o‘rganishi, o‘quvchilarning o‘z ta’limidagi ishtiroki va qayta aloqa asosida qaror qabul qilish imkoniyatlarini rivojlantirish zarur.

Taklif etilayotgan metodik mexanizm maqsad, shart-sharoit, pedagogik harakat va rivojlanish dalili o‘rtasidagi aloqani ochiq belgilashga asoslanadi. Har bir strategik vazifa bo‘yicha qanday o‘zgarish kutilayotgani, unga qaysi faoliyat orqali erishilishi va natija qanday manbalar bilan baholanishi kelishib olinadi. Bunda pedagogik mustaqillik umumiy maqsadga muvofiq mas’uliyat bilan uyg‘unlashadi. Maqsadga erishish vositalarini tanlashda maktabning o‘ziga xos ehtiyojlari asosiy mezon bo‘lib xizmat qiladi.

Ilmiy-uslubiy jihatdan maktab rivojlanish rejasini o‘quvchilarning o‘rganish muammolari asosida shakllantirish, pedagogik hamkorlik uchun barqaror vaqt ajratish va kasbiy rivojlanishni aniq dars vazifalariga bog‘lash tavsiya etiladi. Baholashda o‘quvchining dastlabki tayyorgarligi va keyingi rivojlanishini hisobga olish, turli dalillarni qiyoslash hamda monitoring natijalarini pedagogik yordamga aylantirish maqsadga muvofiq. Ushbu takliflarning mahalliy samaradorligini baholash uchun maktab amaliyotida alohida empirik tadqiqot o‘tkazilishi talab etiladi.

Adabiyotlar:

1. Kools M., Stoll L. What Makes a School a Learning Organisation? OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/5jlwm62b3bvh-en

2. OECD. Instructional and administrative leadership. https://www.oecd.org/en/topics/sub-issues/instructional-and-administrative-leadership.html

3. Education Endowment Foundation. Effective Professional Development. https://educationendowmentfoundation.org.uk/education-evidence/guidance-reports/effective-professional-development/

4. Education Endowment Foundation. A School’s Guide to Implementation. https://educationendowmentfoundation.org.uk/education-evidence/guidance-reports/implementation